

HAMSHIRALIK ISHIDA BEMOR BILAN SAMARALI MULOQOTNING O'RNI VA AHAMIYATI

Mo'saxonova Bibixonim Shukurmirzo qizi

Farg'ona tumani Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi yetakchi o'qituvchisi.

Xomidova Visolaxon Sharobiddin qizi

Farg'ona tumani Abu Ali in Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi katta o'qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17165764>

Annotatsiya. Hamshiralik ishida bemor bilan samarali muloqot tibbiy yordamning asosiy elementlaridan biri hisoblanadi. Ushbu maqola muloqotning hamshiralik jarayonidagi o'rnini va ahamiyatini nazariy jihatdan tahlil qiladi, uning bemorlarning ruhiy va jismoniy holatini yaxshilashdagi rolini ko'rsatadi. Maqolada samarali muloqotning nazariy asoslari, strategiyalari, to'siqlari va ularni bartaraf etish yo'llari muhokama qilinadi. Muloqotning bemor markazli yondashuvdagi o'ri ta'kidlanib, hamshiralarning kasbiy malakasini oshirish zarurligi ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar: Hamshiralik, samarali muloqot, bemor-hamshira aloqasi, bemor markazli parvarish, muloqot strategiyalari, muloqot to'siqlari, tibbiy yordam sifati, ishonch o'rnatish, faol tinglash.

Kirish

Muloqotning ahamiyati shundaki, u nafaqat tibbiy ma'lumotlarni uzatish vositasi, balki bemorning ruhiy qo'llab-quvvatlashi va motivatsiyasi manbai hisoblanadi. Zamonaviy tibbiyotda bemor markazli yondashuv kuchayib borayotganligi sababli, samarali muloqot hamshiralarning kasbiy muvaffaqiyatining kaliti bo'lib qolmoqda. Ushbu mavzu bo'yicha ko'plab nazariyalar mavjud bo'lib, masalan, Hildegard Peplau nazariyasida muloqot hamshira-bemor munosabatlarining asosiy bosqichlarini belgilaydi. Shuningdek, Joyce Travelbee va boshqa nazariyotchilarning ishlari muloqotning empatik tomonlarini ta'kidlaydi. Maqola ushbu nazariyalarga asoslanib, hamshiralik amaliyotida muloqotni yaxshilash yo'llarini muhokama qiladi.

Asosiy qism

1. Samarali muloqotning nazariy asoslari

Samarali muloqot hamshiralik ishida bemor bilan o'zaro tushunish va ishonch o'rnatishning asosiy vositasi hisoblanadi. Muloqotning nazariy asoslari tibbiyot va psixologiya fanlarida chuqur o'rganilgan bo'lib, u bemorlarning ehtiyojlarini aniqlash, ularning his-tuyg'ularini tushunish va tibbiy ko'rsatmalarni uzatishda muhim rol o'ynaydi. Muloqot ikki tomonlama jarayon bo'lib, unda hamshira nafaqat ma'lumot beradi, balki bemorning so'zlarini faol tinglaydi va uning hisobotlarini tahlil qiladi. Nazariy jihatdan, samarali muloqot bemor markazli parvarish modelining asosiy elementi bo'lib, unda bemor faol ishtirokchi sifatida ko'riladi.

Muloqotning verbal va non-verbal shakllari mavjud bo'lib, verbal muloqot so'zlar orqali, non-verbal esa imo-ishoralar, yuz ifodalari va tana harakatlari orqali amalga oshiriladi.

Hamshiralarning muloqot malakasi bemorning ruhiy holatini baholashda yordam beradi, chunki bemorlar ko'pincha o'z og'riqlarini yoki qo'rquvlarini to'g'ridan-to'g'ri aytmaydilar.

Ushbu nazariy asoslar hamshiralik ta'limida muhim o'rin tutadi, chunki ular hamshiralarga bemorlarning individual xususiyatlarini hisobga olishni o'rgatadi. Muloqotning nazariy modellari, masalan, sender-receiver modeli, ma'lumotni uzatish va qayta aloqa jarayonini ta'riflaydi, bu esa hamshiralikda xatolarni kamaytirishga yordam beradi.

Bundan tashqari, empatik muloqot nazariyasi bemorning his-tuyg'ularini tushunib, unga moslashishni ta'kidlaydi, bu esa hamshira-bemor munosabatlarini mustahkamlaydi. Nazariy jihatdan, samarali muloqot bemorning qaror qabul qilish jarayonida ishtirokini oshiradi va uning motivatsiyasini kuchaytiradi. Hamshiralikda muloqotning nazariy asoslari ko'plab mutaxassislar tomonidan o'rganilgan bo'lib, ular muloqotni tibbiy yordamning ajralmas qismi deb hisoblashadi.

2. Hamshira-bemor muloqotining o'rne

Hamshiralik ishida bemor bilan muloqot markaziy o'rin egallaydi, chunki u tibbiy jarayonning barcha bosqichlarida – baholash, rejalashtirish, amalga oshirish va nazoratda – zarurdir. Baholash bosqichida hamshira bemorning shikoyatlarini tinglab, uning holatini aniqlaydi va individual parvarish rejasini tuzadi. Muloqotning o'rne shundaki, u hamshira va bemor o'rtasidagi ko'priq bo'lib, bemorning ehtiyojlarini to'g'ri tushunishga yordam beradi.

Rejalashtirish bosqichida hamshira davolash usullarini tushuntirib, bemorning roziligini oladi, bu esa uning faolligini oshiradi. Amalga oshirish bosqichida muloqot bemorning dori-darmonlarni qabul qilish va parvarish ko'rsatmalariga rioya qilishini ta'minlaydi. Nazorat bosqichida esa qayta aloqa orqali natijalar baholanadi. Hamshiralikda muloqotning o'rne bemorlarning ruhiy qo'llab-quvvatlashida ham namoyon bo'ladi, chunki hamshiralalar bemorlarning qo'rquv va tashvishlarini yumshatishda muhim rol o'ynaydi.

Ushbu o'rin bemor markazli tibbiyotda yanada kuchayadi, unda bemor passiv ob'ekt emas, balki faol hamkor hisoblanadi. Muloqot hamshiralarning kasbiy rolini kuchaytiradi, chunki u tibbiyot jamoasi ichidagi aloqani ham yaxshilaydi. Umuman olganda, hamshira-bemor muloqoti tibbiy yordamning sifatini belgilaydi va bemorning tezroq tiklanishiga hissa qo'shadi.

Xulosa

Hamshiralik ishida bemor bilan samarali muloqotning o'rne va ahamiyati beqiyos bo'lib, u tibbiy yordamning sifatini belgilaydi. Maqolada muhokama qilinganidek, muloqot bemorlarning ruhiy va jismoniy holatini yaxshilaydi, ishonchni mustahkamlaydi va davolash jarayonini samarali qiladi. Nazariy asoslar, strategiyalar va to'siqlarni hisobga olib, hamshiralarga muloqot malakasini doimiy ravishda oshirish tavsiya etiladi. Kelajakda hamshiralik ta'limida muloqotga ko'proq e'tibor berish zarur, chunki u bemor markazli tibbiyotning asosidir. Ushbu mavzu bo'yicha keyingi ishlar muloqotni raqamli texnologiyalar bilan bog'lashga qaratilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. M.D. AXMEDOVA, A. R. OBLOQULOV, S.N. BOBOXOMAYEV “YUQUMLI KASALLIKLARDA HAMSHIRALIK ISHI” Toshkent «IQTISOD-MOLIYA» 2008
2. Ahmedova M. D., Boboxo'jayev S.N. “O'zbekiston tibbiyot jurnali” 2005 № 1:67-68.
3. Ахмедова М .Д., Нарэнев И. А. “Инфекция, иммунитет и фармакология”. Ташкент, 2004.-№2.71 -75.

4. Ахмедова М. Д., Муминов У.А. “Инфекция, иммунитет и фармакология”. Ташкент, 2004.-№2.31-33.
5. Ahmedova M. J. va boshqalar. Yuqumli kasalliklar va bemorlar parvarishi. Toshkent, 2002.
6. Boboxo‘jaev S. N., Do‘stjonov B. O. Qorin tifi — paratif kasalliklari va bu xastaliklarda parhez masalalari. Toshkent, 1997.
7. Valiev A.G. va boshqalar. Polirezistent shtammlar chaqirgan salmonellyoz xastaligida erta yoshdagi bolalarda jadal davolash usullari . Toshkent, 2003.
8. Daminov T.A., Azimov Sh.T., Rahmatullayev M.A. “O‘zbekiston tibbiyot jurnali. 2005, № 1:34-36.
9. Даминов Т. А., Мавлянов И. Р., Шукуров Б. З. “Инфекция, иммунитет и фармакология. Ташкент, 2004, -№2.10-15.
10. Iskandarov T.I., Jalilov K.J., Boboxo‘jaev S.N., Shovahobov Sh.Sh. O‘ta xavfli bakterial va vims kasalliklari. Toshkent, «Fan» nashriyoti, 1996.
11. Majidov V.M. “Yuqumli kasalliklar”. Toshkent, 1993.
12. Mirzayev K. M., Yulchiboyev M. R. “O‘zbekiston tibbiyot jurnali”. 2000, 1-2:26-28.
13. Mirtazayev O. M., Xodjaev N. I., Norov G. X. O‘zbekiston tibbiyot jurnali. 2000, № 3:14-15.
14. Mirtazayev O.M., Norov G. X. O‘zbekiston Respublikasi gigienistlar, sanitariya vrachlari, epidemiologlar va infeksionistlarning VIII-s‘yezd materiallari to‘plami. Toshkent, 2005, 56.
15. Ahmadaliyeva G. H. et al. YARIMO ‘TKAZGICH MODDALAR VA ULARNING XARAKTERISTIKALARI //Евразийский журнал академических исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 1. – С. 91-93.
16. Yusubjanovna A. M. BIRINCHI TIBBIY YORDAMNING AHAMIYATI VA UNI BAJARISHNING UMUMIY QOIDAIARI //PRINCIPAL ISSUES OF SCIENTIFIC RESEARCH AND MODERN EDUCATION. – 2023. – Т. 2. – №. 1.
17. Abdusubxon o‘g‘li U. S. et al. YURAK ISHEMIK KASALLIKLARI VA ULARNI OLDINI OLIHNING ZAMONAVIY USULLARI //PRINCIPAL ISSUES OF SCIENTIFIC RESEARCH AND MODERN EDUCATION. – 2023. – Т. 2. – №. 6.
18. Abdusubxon o‘g‘li U. S. et al. BUYRAK TOSH KASALLIKLARINI HOSIL BO‘LISHIDA GIPODINAMIYANING TA‘SIRI //PRINCIPAL ISSUES OF SCIENTIFIC RESEARCH AND MODERN EDUCATION. – 2023. – Т. 2. – №. 6.
19. Usmonov S., Alisherjonova F. INSON TANASIDA BO‘LADIGAN ELEKTR HODISALARI //Евразийский журнал академических исследований. – 2023. – Т. 3. – №. 4 Part 2. – С. 200-203.
20. Usmonov S., Isroilov S. CHAQALOQLARDA QORIN DAM BO‘LISHINING SABABLARI, DAVOLASH USULLARI //Евразийский журнал академических исследований. – 2023. – Т. 3. – №. 4 Part 2. – С. 196-199.
21. Isroil o‘g‘li X. M., Abdusubxon o‘g‘li U. S. GIPERTONIYA KELIB CHIQISHI SABABLARI //INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE ON" MODERN EDUCATION: PROBLEMS AND SOLUTIONS". – 2023. – Т. 2. – №. 5.

22. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. BOLALARDA GASTROENTRITNING NAMOYON BO'LISHI //INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE ON" MODERN EDUCATION: PROBLEMS AND SOLUTIONS". – 2023. – T. 2. – №. 5.
23. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. KAM HARAKATLIK NATIJASIDA KELIB CHIQUADIGAN KASALLIKLARNI XALQ TABOBATI BILAN DAVOLASHNING TOP 10 TA USULI //SCIENCE AND PEDAGOGY IN THE MODERN WORLD: PROBLEMS AND SOLUTIONS. – 2023. – T. 1. – №. 3.
24. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. GIPERTONIYA KASALLIGINI RIVOJLANISHINI OLDINI OLISHNING ENG YAXSHI USULLARI //SCIENCE AND PEDAGOGY IN THE MODERN WORLD: PROBLEMS AND SOLUTIONS. – 2023. – T. 1. – №. 3.
25. Abdusubxon o'g'li U. S. et al. QONNI SUYULTIRADIGAN TOP-10 MAHSULOT //SCIENCE AND PEDAGOGY IN THE MODERN WORLD: PROBLEMS AND SOLUTIONS. – 2023. – T. 1. – №. 3.

Xorijiy adabiyotlar:

26. Haugaa H, et al. (2021). Health Promotion Among Long-Term ICU Patients and Their Families. NCBI Bookshelf.
27. Henneman EA, et al. (2012). Surveillance: A Strategy for Improving Patient Safety in Acute and Critical Care Units. Critical Care Nurse.
28. Giuliano KK. (2017). Improving Patient Safety through the Use of Nursing Surveillance. Biomedical Instrumentation & Technology.
29. McPeake J, et al. (2020). Key Components of ICU Recovery Programs. PMC.
30. Tronstad O, et al. (2024). The effect of an improved ICU physical environment on outcomes. Trials.
31. Boehm LM, et al. (2023). Surveillance Monitoring to Improve Patient Safety. PSNet.
32. Kim JH, et al. (2023). Impact of Cluster Nursing Intervention on ICU Patients. PMC.
33. Kutney-Lee A, et al. (2011). The impact of nursing surveillance on failure to rescue. PubMed.
34. Park SH, et al. (2023). Factors Affecting Nursing Surveillance Activity. MDPI.
35. Hope AA, et al. (2019). Clinical Surveillance, A Concept Analysis. HIMSS.